

မြန်မာနိုင်ငံ၏ နည်းပညာဆိုင်ရာအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေး (Technical Vocational Education and Training -TVET) စနစ်အား လေ့လာခြင်း

ရက်စွဲ။ ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၁ ရက်

အကျဉ်းချုပ်

မြန်မာနိုင်ငံ၏ပညာရေးစနစ်တစ်ခုဖြစ်သည့် တီဗက်စနစ်တွင် အရည်အသွေးအာမခံချက်နှင့်အတူ လုပ်သားဈေးကွက်၌ ကျွမ်းကျင်သောအလုပ်သမားများပါဝင်နိုင်ရန် လိုအပ်ချက်များရှိနေသေးသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏တိုးတက်ပြောင်းလဲနေသောကဏ္ဍများအနက် နည်းပညာဆိုင်ရာအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေး၏ကျွမ်းကျင်မှုသည် အနာဂတ်တွင် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အရေးပါပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တီဗက်ပညာရေးစနစ်အား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် စိန်ခေါ်မှုများ၊ အားနည်းချက်များကို အနည်းဆုံးဖြစ်အောင်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပြီး လက်ရှိတီဗက်ပညာရေးစနစ်အရ ပိုမိုမြင့်မားသောအကျိုးစီးပွားကိုဦးတည်လျက် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများရရှိစေနိုင်မည့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးကိုရရှိစေရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ဤသုတေသနစာတမ်းသည် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများတိုးတက်စေရန်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအနေဖြင့် မူဝါဒများချမှတ်ကာ တီဗက်စနစ်ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရန်အတွက် ဖွံ့ဖြိုးမှုမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပူးပေါင်း၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် လတ်တလောအခြေအနေတွင် ကြုံတွေ့နေရသည့်စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အခက်အခဲများကိုဖော်ပြရန် ထုတ်ဖော်ပြီးဖြစ်သောအစီရင်ခံစာများ၊ အချက်အလက်များနှင့် စာရင်းဇယားများကိုအခြေခံ၍ လေ့လာတင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဤသုတေသနစာတမ်းသည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ Parliamentary Institute of Cambodia (PIC) တွင် ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လမှ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလအထိ သုတေသနလုပ်ငန်းခွင်သင်တန်းတက်ရောက်ခဲ့စဉ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားတင်သွင်းခဲ့သောစာတမ်းကို ဘာသာပြန်ဆိုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

သုတေသနစာတမ်းတိုအမှတ် (၃၄)

ရေးသားပြုစုသူ - ဒေါ်ခိုင်ဇင်ဝင်း

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	နိဒါန်း	၃
၂။	မြန်မာနိုင်ငံ၏ နည်းပညာဆိုင်ရာအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးစနစ် (TVET) ပေါ်ပေါက်လာပုံ	၄
၃။	အလုပ်အကိုင်နှင့်ကျွမ်းကျင်မှုတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာဥပဒေ (၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ဥပဒေအမှတ် ၂၉)	၆
၄။	အမျိုးသားပညာရေးဥပဒေ (၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ဥပဒေအမှတ် ၄၁)	၆
၅။	နည်းပညာဆိုင်ရာအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးစနစ် ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန် အစိုးရနှင့်ပုဂ္ဂလိကပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း	၈
၆။	တီဗက်သင်ရိုးညွှန်းတမ်းရေးဆွဲခြင်း	၁၃
၇။	တီဗက်ဆရာများ၏ အရည်အသွေးမြှင့်တင်ခြင်းအစီအစဉ်များ	၁၄
၈။	လုပ်သားဈေးကွက်ပေါ်တွင် တီဗက်၏ထိရောက်မှုကို လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း	၁၅
၉။	နည်းပညာဆိုင်ရာအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးတွင် ရင်ဆိုင်နေရသော အဓိကစိန်ခေါ်မှုများ <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="337 1398 646 1440">• သင်ယူမှုအခွင့်အလမ်း <li data-bbox="337 1461 548 1503">• အရည်အသွေး <li data-bbox="337 1524 500 1566">• စီမံခန့်ခွဲမှု 	၁၆
၁၀။	နိုင်ငံအချို့တို့တွင် တီဗက်စနစ် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေမှုများ	၁၈
၁၁။	နိဂုံး	၂၀

နိဒါန်း:

၁။ မြန်မာနိုင်ငံသည် မကြာသေးခင်နှစ်များအတွင်း ပညာရေးကဏ္ဍတွင် ကျယ်ပြန့်သောအတိုင်း အတာဖြင့် သိသာထင်ရှားစွာ တိုးတက်ပြောင်းလဲလျက်ရှိပါသည်။ ပညာရေးကဏ္ဍတွင် နည်းပညာ ဆိုင်ရာအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်သင်ကြားရေးစနစ် ပေါ်ပေါက်လာခြင်းသည် ကျောင်းသားများ၊ အလုပ်သင်များနှင့်သင်တန်းသားများကို လုပ်သားဈေးကွက်လိုအပ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိစေမည့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများကို ဖန်တီးပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။¹ နည်းပညာဆိုင်ရာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်သင်ကြားရေး (Technical Vocational Education and Training-TVET) ဆိုသည်မှာ ပညာရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ ယေဘုယျပညာရေးနှင့်နည်းပညာများလေ့လာခြင်း၊ လက်တွေ့ကျသောကျွမ်းကျင်မှုများ၊ သဘောထားအမြင်များနှင့် လူမှုစီးပွားနယ်ပယ်တွင်ရှိနေသော ကဏ္ဍအသီးသီးတို့ကို ဆက်စပ်ဖော်ညွှန်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။² တီဗက်ပညာရေး၏အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ သင်ယူသူတို့အား အလုပ်အကိုင်ရရှိရန်နှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပြုနိုင်ရန်အတွက် အသိပညာရပ်များ၊ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့်တတ်ကျွမ်းမှုများကို သင်ကြားပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တီဗက်စနစ်ကိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် အပိုင်းနှစ်ပိုင်းခွဲခြားထားရာ “မူလအစအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေး” နှင့် “စဉ်ဆက်မပြတ်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေး၊ အထူးသဖြင့် ဘဝတစ်သက်တာလေ့လာသင်ကြားရေး” ဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။³

၂။ ဤစာတမ်းသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ TVETစနစ် စဉ်ဆက်မပြတ်လေ့လာသင်ယူရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်အဖြစ် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်မှုများ တိုးတက်လာစေရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် TVET၏အရေးပါမှုနှင့်ဆက်စပ်သည့်ပြဿနာများကို တင်ပြလေ့လာခြင်းအပြင် TVET စနစ်အပေါ် အစိုးရ၏အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေမှုများ၊ စိန်ခေါ်မှုများအပေါ် အစိုးရနှင့်ဖွံ့ဖြိုးမှုအထောက်အကူပြုအဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍများကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

1 Naing Yee Mar (2009). Strengthening TVET to Achieve Lifelong Learning for All: Historical Snapshots and Recent Initiatives in Myanmar. International Handbook of Education for the Changing World of Work. Available at https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-4020-5281-1_47 [Accessed 21 Dec. 2018].

2 Chandra, S. (2016). Investing in Women Myanmar Country Context Paper Available at: <https://investinginwomen.asia/wp-content/uploads/2018/01/Investing-in-Women-Myanmar-Country-Context-Paper-1-1.pdf> [Accessed 26 Oct. 2018].

3 People in Need. (2016). Empowering Girls and Young Women: Vocational and Leadership Training [Online]. Mandalay. Available at: <https://peopleinneed.de/empowering-girls-and-young-women-vocational-and-leadership-training-mandalay/> [Accessed 12 Oct 2018].

မြန်မာနိုင်ငံ၏ နည်းပညာဆိုင်ရာအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးနှင့်လေ့ကျင့်ရေးစနစ် (TVET) ပေါ်ပေါက်လာပုံ

၃။ တီဗက်စနစ်သည် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အပံ့ပြုနိုင်ခြင်းနှင့်အတူ လုပ်သားဈေးကွက်လိုအပ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိစေမည့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများကိုဖန်တီးပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။⁴ မြန်မာနိုင်ငံ၏ကနဦးTVETစနစ်ကို သုံးသပ်ကြည့်မည်ဆိုပါက အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာပညာရေးသည် ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် တစ်ဦးချင်း၏စွမ်းရည်တိုးတက်ရန်တို့အတွက်ကိုပါရည်ရွယ်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သက်မွေးပညာရေးဌာန၏ထောက်ပံ့မှုများဖြင့် ၁၉၇၂ ခုနှစ်၊ မတ်လ၁၅ရက်နေ့တွင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးစနစ်ကို စတင်ကျင့်သုံးအကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၄ခုနှစ်တွင် ပညာရှင်နှင့်ကျွမ်းကျင်သောလုပ်သားများကို မွေးထုတ်ပေးနိုင်ရန်အတွက် နည်းပညာ၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့်နေထိုင်မှုအတတ်ပညာဥပဒေကိုပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် သက်မွေးပညာရေးဌာနအား နည်းပညာ၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးဌာနအဖြစ် ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ဌာန(၇) ခုအနက် တစ်ခုဖြစ်လာခဲ့သည်။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာပညာရေးကို မြှင့်တင်ရန်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံသည် ကုလသမဂ္ဂဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်(UNDP) မှ အထောက်အပံ့များရယူခဲ့သည်။⁵ မကြာသေးမီနှစ်များအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်များရှိ TVET ကျောင်းများတွင် တက်ရောက်သူဦးရေတိုးတက်မှုရှိလာခဲ့သည်။

၄။ မြန်မာအစိုးရသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာလေ့ကျင့်သင်ကြားရေးကို မြှင့်တင်နိုင်ရေးအတွက် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပ၊ ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများနှင့် အဖွဲ့အစည်း ၂၄၇ ခုတို့မှ စီမံပေးသည့် သင်ခန်းစာ ၂၁၀ ခုကိုပြုစုရန် အစိုးရပုဂ္ဂလိကပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကိုမြှင့်တင်ခဲ့သည်။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် ဥရောပသမဂ္ဂထံမှ မကြာသေးခင်ကရရှိခဲ့သော ဘတ်ဂျက်အကူအညီနှင့် နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲများ၏ နိုင်ငံရေးအထောက်အပံ့များနှင့်အတူ “တီဗက်သည် ဒုတိယတန်းစားပညာရေးစနစ်ဖြစ်သည်” ဟူသည့်

⁴ Myanmar Insider. (2016). *The Role of Vocational training in Myanmar's Development*, [Online]. Yangon Pandita,. Available at: <http://www.myanmarinsider.com/the-role-of-vocational-training-in-myanmars-development/> [Accessed 20 September 2018].

⁵ Su Su Naing (lecturer, D. o. H., University of Yangon), (N/A). *The Development of Vocational Education in Myanmar* (1988-1997). Available at: [http://www.burmalibrary.org/docs21/Education/Su%20Su%20Naing-The-Development_of_Vocational_Education_in_Myanmar_\(1988-1997\)-en.pdf](http://www.burmalibrary.org/docs21/Education/Su%20Su%20Naing-The-Development_of_Vocational_Education_in_Myanmar_(1988-1997)-en.pdf) [Accessed 20 Sept. 2018].

ကျဉ်းမြောင်းသောအမြင်ကိုပြောင်းလဲရန် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ တီဗက်စနစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အောက်ဖော်ပြပါအဓိကဥပဒေ (၃)ခုရှိသည်-⁶

- (က) အလုပ်အကိုင်နှင့်ကျွမ်းကျင်မှုတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာဥပဒေ(၂၀၁၃ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော် ဥပဒေအမှတ် ၂၉)
- (ခ) စိုက်ပျိုးရေးနှင့်သက်မွေးပညာရေးဥပဒေ (၁၉၇၄) နှင့်
- (ဂ) အမျိုးသားပညာရေးဥပဒေ (၂၀၁၄ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ဥပဒေအမှတ်၄၁)⁷ တို့ဖြစ်သည်။

၅။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင်စတင်ခဲ့သည့် အမျိုးသားပညာရေးမဟာဗျူဟာစီမံကိန်း (National Education Strategic Plan- NESP) ၏အစီအစဉ်တွင် တီဗက်စနစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၌ ပိုမိုကောင်းမွန်သော ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍပါဝင်လာသည့် ပညာရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကိုရည်ရွယ်သည်။ ငါးနှစ်တာကာလအတွက် ရေးဆွဲထားသော မဟာဗျူဟာအစီအစဉ်သည် တီဗက်စနစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရာတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍပါဝင်သည့်အပေါ်တွင် ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့်အတူ ပညာရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကိုဆောင်ရွက်ရန် အတွက် အောက်ပါအတိုင်းအစီအစဉ် (၃) မျိုးကို သတ်မှတ်ထားရှိပါသည်-⁸

- (က) မသန်စွမ်းသူများ၊ အခွင့်အရေးမရသော ပြည်သူများ၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ ပါဝင်သည့် မတူကွဲပြားသောအုပ်စုများကိုဦးတည်ထားကာ တီဗက်စနစ်လက်ခံမှုကို တိုးချဲ့ရန်၊
- (ခ) အရည်အသွေးမြင့်တင်ရန်နှင့် ပြည်သူလူထုအတွက် သင့်လျော်သောတီဗက်စနစ်ကို စီမံပေးရန်၊
- (ဂ) တီဗက်စီမံခန့်ခွဲမှုများကိုအားဖြည့်ရန် တို့ဖြစ်သည်။

⁶ cwmsco, (2016). The Republic if the Union of Myanmar. Available at: <http://www.statecounsellor.gov.mm/en/node/150> [Accessed 9 Oct. 2018].

⁷ UNEVOC, (2018). TVET country profile Myanmar. [Accessed 23 Oct. 2018].

⁸ The Government of the Republic of the Union of Myanmar, M. o. E. (2016). Available at: http://planipolis.iiep.unesco.org/sites/planipolis/files/ressources/myanmar_nesp-english.pdf [Accessed 23 Oct 2018].

အလုပ်အကိုင်နှင့်ကျွမ်းကျင်မှုတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာဥပဒေ (၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ဥပဒေအမှတ် ၂၉)

၆။ အလုပ်အကိုင်နှင့်ကျွမ်းကျင်မှုတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာဥပဒေ (၂၀၁၃ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ဥပဒေအမှတ် ၂၉) ၏ ပုဒ်မ (၁၁)အရ ကျွမ်းကျင်မှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်-⁹

- (က) လုပ်ငန်းများအလိုက် ကျွမ်းကျင်မှုစံများ ခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်း၊ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊
- (ခ) အလုပ်သမားများ၏ကျွမ်းကျင်မှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ဦးစားပေးအဆင့်များ ခွဲခြားသတ်မှတ်၍ ကျွမ်းကျင်မှုလေ့ကျင့်ရေးဆိုင်ရာမူဝါဒများချမှတ်ခြင်း၊
- (ဂ) ကျွမ်းကျင်မှုစစ်ဆေးအကဲဖြတ်ရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များကိုသတ်မှတ်ခြင်း၊
- (ဃ) သင်တန်းကျောင်း၊ သို့မဟုတ် ကျွမ်းကျင်မှုစစ်ဆေးအကဲဖြတ်ရေးဌာနများအား မှတ်ပုံတင်လက်မှတ်ထုတ်ပေးခြင်း၊
- (င) ကျွမ်းကျင်မှုအသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်များ ထုတ်ပေးရေးအစီအစဉ်များချမှတ်ခြင်း၊
- (စ) အလုပ်သမားများအတွက် ကျွမ်းကျင်မှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးရန်ပုံငွေ ထူထောင်၍စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊
- (ဆ) မိမိဖွဲ့စည်းသောကော်မတီများနှင့်ဆပ်ကော်မတီများကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်း။

အမျိုးသားပညာရေးဥပဒေ (၂၀၁၄ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ဥပဒေအမှတ် ၄၁)

၇။ အမျိုးသားပညာရေးဥပဒေ(၂၀၁၄)၊ ပုဒ်မ (၂၁) အရ နည်းပညာနှင့်သက်မွေးပညာရေးကို အောက်ပါအတိုင်း ခွဲခြားသတ်မှတ်သည်-¹⁰

- (က) အခြေခံပညာမူလတန်းအဆင့် အောင်မြင်ပြီးမြောက်သူများ တက်ရောက်နိုင်သော အခြေခံအဆင့်နည်းပညာနှင့်သက်မွေးပညာရေး၊

⁹ The Republic of the Union of Myanmar, Pyitaungsu Hluttaw, Available at: https://www.mol.gov.mm/en/wp-content/uploads/2016/10/ESD_Law_Eng.pdf . [Accessed date : 22 Sept 2018]

¹⁰ The Union Parliament, (2014). Available at http://www.burmalibrary.org/docs20/2014-09-30-National_Education_Law-41-en.pdf [Accessed date 21 Oct 2018]

- (ခ) အခြေခံပညာအလယ်တန်းအဆင့်အောင်မြင်ပြီးမြောက်သူများနှင့် ထိုအဆင့်နှင့် ညီမျှသည့်အရည်အချင်းရှိသူများ တက်ရောက်နိုင်သောအလယ်တန်းအဆင့် နည်းပညာနှင့်သက်မွေးပညာရေး၊
- (ဂ) အခြေခံပညာအထက်တန်းအဆင့် အောင်မြင်ပြီးမြောက်သူများနှင့် ထိုအဆင့်နှင့် ညီမျှသည့်အရည်အချင်းရှိသူများတက်ရောက်နိုင်သော ဘွဲ့ကြိုဒီပလိုမာအဆင့် နည်းပညာနှင့်သက်မွေးပညာရေး၊
- (ဃ) ပညာအရည်အချင်း၊ ကျား၊ မအသက်အရွယ်တို့ကို မကန့်သတ်ဘဲ ကျွမ်းကျင်မှုကို မြှင့်တင်နိုင်ရန် သတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ အစိုးရသို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်း များဖွင့်လှစ်သည့် ကျောင်းပြင်ပနည်းပညာနှင့်သက်မွေးပညာရေး တို့ဖြစ်သည်။

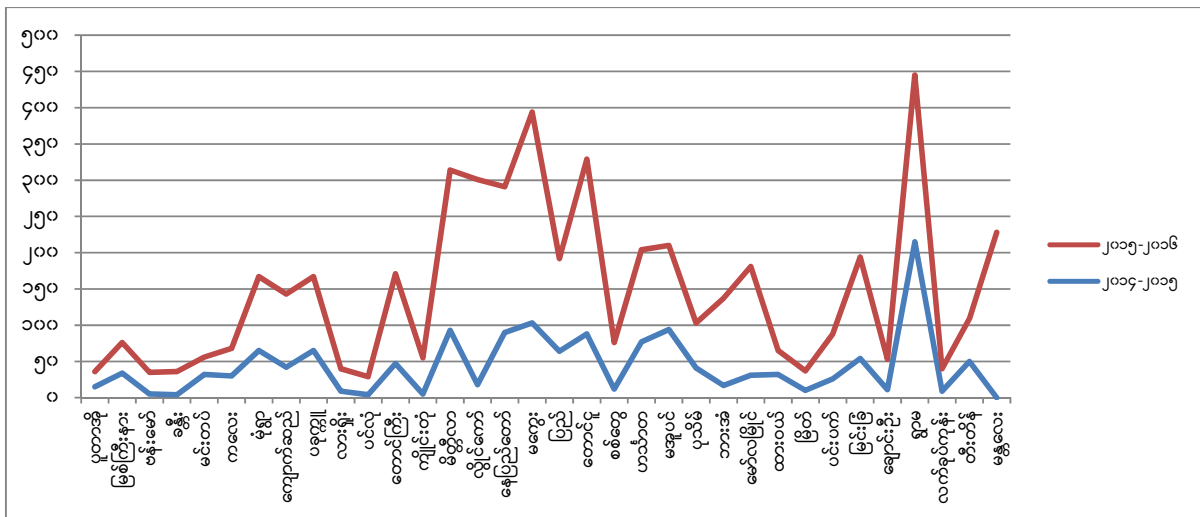
၈။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ နည်းပညာအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် လေ့ကျင့်ရေးဦးစီးဌာနသည် တီဗက်သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို အဆင့်မြင့်ရန်နှင့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် ဆောင်ရွက်ပေးရမည့် အဓိကဌာနတစ်ခုဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် လုပ်ငန်းခွင်ဆိုင်ရာအရည်အသွေးများ ပြည့်ဝမှုအတွက် ထိရောက်စွာ ပို့ချနိုင်ရေးအတွက် စနစ်တကျဆောင်ရွက်နိုင်မှုများအားနည်းလျက်ရှိသည်။ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် လူသားအရင်းအမြစ်များတိုးတက်စေရန် တီဗက်သင်ကြားရေးစနစ်များ အကောင်အထည်ဖော်ရေးကို စမ်းသပ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်လက်ခံကျင့်သုံးနိုင်သည့် အောက်ပါ တီဗက်စနစ်ဆိုင်ရာအကြံပြုချက်များသည် သုတေသနပြုရာမှ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်ပြီး အခြားဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံများအတွက်လည်း လမ်းညွှန်အဖြစ်အသုံးပြုနိုင်ကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။¹¹

- (က) တီဗက်ဆရာများအတွက် သင့်တော်သည့်တိုးတက်မှုလမ်းကြောင်းများကို ပုံစံထုတ်ရန် သင့်လျော်သည့်တီဗက်ပညာသင်ကြားရေးကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် တိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- (ခ) ဘက်စုံကျွမ်းကျင်မှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာပို့ချမှုအတတ် ပညာများပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊

¹¹ UNESCO (2015). The TVET Teacher training in Myanmar on the Threshold of the 22nd Century - A Quantitative Analysis of the Present State of the Art Available at: https://unevoc.unesco.org/up/TVET_Teacher_Training_in_Myanmar_Buenning_Schmidt.pdf [Accessed 20, Sept. 2018].

- (ဂ) အဖွဲ့အစည်းများတွင် လုပ်ငန်းစဉ်များပြောင်းလဲခြင်း၊ တီဗက်သင်ကြားရေး ဝန်ထမ်းများပါဝင်လာစေခြင်း၊
- (ဃ) တီဗက်ကဏ္ဍတွင် အစိုးရပုဂ္ဂလိကပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု တည်ဆောက်ခြင်း၊
- (င) အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာပညာရေးသည် အနာဂါတ်တွင်အလုပ်လုပ်သည့် ဝန်းကျင်အတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်ဟု ခံယူဆောင်ရွက်ခြင်း။

၉။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၅-၂၀၁၆ခုနှစ် TVET ကျောင်းများတွင် သင်တန်းသား တက်ရောက်မှု တိုးတက်လာမှုအခြေအနေအား အောက်ဖော်ပြပါကားချပ်တွင် နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြထားပါသည်။¹²

(ပုံ-၁) ၂၀၁၄-၂၀၁၅ခုနှစ် နှင့် ၂၀၁၅- ၂၀၁၆ခုနှစ် အတွက် TVET ကျောင်းများတွင် သင်တန်းသား တက်ရောက်မှု တိုးတက်လာမှုအခြေအနေ နှိုင်းယှဉ်ပြကားချပ်

ကိုးကားချက်။ TVET Myanmar နည်းပညာဆိုင်ရာအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးနှင့်လေ့ကျင့်ရေး ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန် အစိုးရနှင့်ပုဂ္ဂလိက ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း¹³

၁၀။ သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများမှ စီမံပေးထားသည့် နည်းပညာဆိုင်ရာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းသင်တန်းနှင့် လေ့ကျင့်ရေးစင်တာ ၃၇၂ ခုရှိသည်။ ဝန်ကြီးဌာနအများစုသည်

¹² Ministry of Education. (2017). *TVET Myanmar* [Online]. Available at: <http://www.tvetmyanmar.gov.mm/en/tvet/tvet-myanmar-directory.html> [Accessed 15, Sept 2018].

¹³ The Government of the Republic of the Union of Myanmar, M. o. E, Available at http://www.moe-st.gov.mm/wp-content/uploads/2018/01/NESP_20Summary_20-20English_20-20Final_20-20Feb_2023.pdf [Accessed 13 Sept 2018]

အလယ်အလတ်အဆင့်ပညာသင်ကြားမှုပြီးဆုံးပြီးနောက် အဆင့်မြင့်ပညာကို ဆက်လက်မတက်ရောက်နိုင်သည့် ကျောင်းသားများအတွက် တီဗက်စနစ်ကိုစဉ်ပေးထားသည်။ ထို့အပြင် လူမှုဝန်ထမ်းကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာနသည် မသန်စွမ်းသောကလေးများနှင့် မိဘမဲ့ကလေးများအတွက် ကာလတိုတီဗက်အစီအစဉ်များကို စီမံပေးထားသည်။ အဓိကအချက်မှာ တီဗက်အစီအစဉ်ပြီးနောက် ကျောင်းသားများအတွက် အဆင့်မြင့်ပညာရေးကိုစတင်ရန် အခွင့်အရေးရှိသည်ဆိုသည့်အချက်ပင်ဖြစ်သည်။¹⁴ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တီဗက်စနစ်ကို လူငယ်များအတွက် အလုပ်အကိုင်

အခွင့်အလမ်းနှင့် တစ်ဆင့်ခံပညာရေးတစ်ရပ်အဖြစ် မကြာသေးမီကမှ အသိအမှတ်ပြုခဲ့ကြသည်။ တီဗက်စနစ်သည် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင်စတင်ခဲ့သည့် အလုံးစုံပညာရေးကဏ္ဍသုံးသပ်ချက်နယ်ပယ်ခြောက်ရပ်အနက်မှ တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။¹⁵ လက်ရှိတီဗက်စနစ်များသည် အမျိုးသားနှင့်အမျိုးသမီးများ အတွက် ပိုမိုမြင့်မားသောဝင်ငွေနှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သောအကျိုးစီးပွားကိုဦးတည်လျက် ကောင်းမွန်သည့် ကိုယ်ပိုင်အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများရရှိစေနိုင်မည့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းကဏ္ဍများထဲတွင် စနစ်တကျ ပြောင်းလဲမှုများကို ဆောင်ရွက်ပေးရန်ဖြစ်သည်။¹⁶ လက်ရှိတွင် တီဗက်အစီအစဉ်အများစုကို ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနက ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိသည်။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်တွင် နည်းပညာအထက်တန်းကျောင်းနှင့် နည်းပညာတက္ကသိုလ်များဟူ၍ အဓိကအားဖြင့်နှစ်ခုရှိသည်။¹⁷ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ နည်းပညာကောလိပ် ၃ ကျောင်းတွင် ဆရာ/ဆရာမအရေအတွက် ၃၀၆ ဦးနှင့် ပုံမှန်သင်တန်းသား ၃၄၅၁ ဦး၊ နည်းပညာတက္ကသိုလ် ၂၂ ကျောင်းတွင် ဆရာ/ဆရာမအရေအတွက် ၁၂၉၀ ဦးနှင့် ပုံမှန်သင်တန်းသား ၉၄၃၅ ဦးနှင့် ကာလတိုသင်တန်းသား ၁၉၄ ဦး တက်ရောက်သင်ကြားလျက်ရှိကြောင်းနှင့် နည်းပညာအထက်တန်းကျောင်း ၃၅ ကျောင်းတွင် ဆရာ/ဆရာမအရေအတွက် ၁၅၂၁ ဦးနှင့်

¹⁴ UNEVOC, (2014). World TVET Database Myanmar. Available at: https://unevoc.unesco.org/wtdb/worldtvetdatabase_mmr_en.pdf [Accessed 20 Oct. 2018]

¹⁵ UNEVOC, (2018). *TVET country profile Myanmar*. [Accessed 23 Oct. 2018].

¹⁶ Ministry of Labor, E. a. S. S. M. (2016). Technical Discussion Paper : Apprenties and Company -based Training in Myanmar. Available at: <file:///C:/Users/RF06/Desktop/VSD%20Technical%20Discussion%20Paper%20-%20Myanmar%20-%20Apprenticeship%20and%20Company-based%20Training.pdf> [Accessed 20 Aug. 2018].

¹⁷ UNEVOC, (2018). *TVET country profile Myanmar*. [Accessed 23 Oct. 2018].

ပုံမှန်သင်တန်းသား ၇၇၀၁ ဦးနှင့် ကာလတိုသင်တန်းသား ၁၀၄၈ ဦး တက်ရောက်သင်ကြားလျက်ရှိပြီး အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းသင်တန်းများဖြစ်သော (SMVTI, NVTI, ELPS, SITE) ကျောင်းများတွင် ဆရာ/ဆရာမအရေအတွက် ၁၄၈ ဦးနှင့် ကာလတိုသင်တန်းသား ၈၁၀ ဦး တက်ရောက်သင်ကြားလျက် ရှိကြောင်း အောက်ဖော်ပြပါဇယား (၁) ပါအချက်အလက်များအရ သိရှိနိုင်ပါသည်။

	ကျောင်း အရေအတွက်	ဆရာ/ဆရာမ အရေအတွက်	သင်တန်းသား အရေအတွက်	
			ပုံမှန်	ကာလတိုသင်တန်း
နည်းပညာကောလိပ်	၃	၃၀၆	၃၄၅၁	-
နည်းပညာတက္ကသိုလ်	၂၂	၁၂၉၀	၉၄၃၅	၁၉၄
နည်းပညာအထက်တန်း ကျောင်း	၃၅	၁၅၂၁	၇၇၀၁	၁၀၄၈
အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း များ (SMVTI, NVTI, ELPS, SITE)	၄	၁၄၈	-	၈၁၀
စုစုပေါင်း	၆၄	၃၂၆၅	၂၀၅၈၇	၂၀၅၂

ဇယား (၁)။ ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ပညာသင်နှစ်တွင် တီဗက်ကျောင်းများဖွင့်လှစ်ထားရှိမှု

ကိုးကားချက်။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

၁၁။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် မြို့ပြဒေသများတွင် စက်မှုလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်နှင့် အမျိုးသား စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရည်မှန်းချက်များ ပေါက်မြောက်အောင်မြင်နိုင်ရန်အတွက် လုပ်သားဈေးကွက် တွင် ကျွမ်းကျင်လုပ်သားများ ပိုမိုလိုအပ်လျက်ရှိသည်ဟု သိရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် လွန်ခဲ့သောနှစ်များအတွင်း နည်းပညာဆိုင်ရာသက်မွေးပညာရေးနှင့်လေ့ကျင့်ရေးစနစ် ပိုမိုအားကောင်းစေရန် အဓိကကျသောပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို စတင်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် လုပ်ငန်းခွင်သို့ဝင်ရောက်သူများနှင့် လုပ်ငန်းခွင်သို့ရောက်ရှိပြီးသူများအတွက် ဘက်စုံကျွမ်းကျင်မှု အမျိုးမျိုးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန် အလုပ်အကိုင်နှင့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဥပဒေတစ်ရပ်တွင် လွှတ်တော်မှ အတည်ပြုပေးခဲ့သည်။ အလုပ်အကိုင်နှင့်ကျွမ်းကျင်မှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဥပဒေကို အမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး

အဖွဲ့တစ်ခုထူထောင်ရန်နှင့် ကျွမ်းကျင်မှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးရန်ပုံငွေထူထောင်ရန် ထည့်သွင်းရေးဆွဲခဲ့သည်။ အဆိုပါပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နည်းပညာဆိုင်ရာသက်မွေးပညာရေးနှင့်လေ့ကျင့်ရေး စနစ်ကို ဆော်မီလာဆေးအတွက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သောနည်းလမ်းများဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသား ကျွမ်းကျင်မှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့၏ကြီးကြပ်မှုဖြင့် ကျွမ်းကျင်မှုစံများရေးဆွဲပြုစုထားခြင်းသည် ကျောင်း ပြင်ပကာလတိုလုပ်ငန်းခွင်အခြေပြုသင်တန်းများကို အသိအမှတ်ပြုနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး ကျွမ်းကျင်မှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ရန်ပုံငွေ ထူထောင်နိုင်ရန်အတွက်ကိုလည်း အထောက်အကူဖြစ်စေလိမ့်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၁၂။ နောက်ထပ်အရေးပါသော ဆောင်ရွက်ချက်တစ်ခုမှာ မကြာမြင့်သေးသည့်နှစ်များအတွင်း စက်မှုသင်တန်းကျောင်း(၆)ကျောင်းကို စက်မှုဝန်ကြီးဌာန၏ဦးဆောင်မှုဖြင့် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါသည်။ ကျွမ်းကျင်မှုအခြေပြုကာလတိုသင်တန်းများ (Competency-based Short Course) ကို စမ်းသပ် ဖွင့်လှစ်သည့်အနေဖြင့် စင်ကာပူ-မြန်မာသက်မွေးသင်တန်းကျောင်း (Singapore Myanmar Vocational Training Institute) ကိုလည်းထူထောင်ခဲ့ပါသည်။ လုပ်ငန်းခွင်နှင့်သင်တန်းကျောင်း အပြန်အလှန်တွဲဖက်သင်ကြားနိုင်သည့် အသက်မွေးမှုအတတ်ပညာသင်တန်းကျောင်း (Centre for Vocational Training)ကို ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့ပြီး အဆိုပါသင်တန်းကျောင်းမှ သင်တန်းပြီးဆုံးသောသူများကိုလည်း အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများစွာ ဖန်တီးပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ အစိုးရနည်းပညာအထက်တန်းကျောင်းမှ သင်တန်းပြီးဆုံးသူများကိုလည်း အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် အစိုးရနည်းပညာအထက်တန်းကျောင်း (ရွာမ) သည် မြန်မာ့စီးပွားရေး ကော်ပိုရေးရှင်း (Myanmar Economic Corporation) နှင့်ပူးပေါင်းဖွင့်လှစ်ထားသည့်အတွက် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများဖန်တီးပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဝန်ကြီးဌာနအချင်းချင်းသာမက အစိုးရ-ပုဂ္ဂလိက ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရန်အတွက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာပညာရေး တိုးချဲ့ မြှင့်တင်အကောင်အထည်ဖော်ရေးအထူးလုပ်ငန်းအဖွဲ့ (TVET Task-Force) ကို ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် စတင်ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါအဖွဲ့သည် နည်းပညာဆိုင်ရာအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးဥပဒေ(မူကြမ်း) ရေးဆွဲနိုင်ရေးအတွက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ အလုပ် အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ပိုမိုဖန်တီးပေးနိုင်ရန်နှင့် အစိုးရနှင့်ပုဂ္ဂလိကချိတ်ဆက်မှု ပိုမိုအားကောင်း လာစေရန်အတွက် ဝန်ကြီးဌာနများမှကိုယ်စားလှယ်များနှင့် နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးမှုမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ

ပါဝင်သော အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများဆိုင်ရာလုပ်ငန်းအဖွဲ့ (Employment Opportunities Sector Working Group-EOSWG) ကိုလည်းဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။

၁၃။ ထို့အပြင် (UNDP) ကလည်း အောက်ပါဆောင်ရွက်ချက်များအတိုင်း တီဗက်သို့ကူညီထောက်ပံ့ပေးရန် စီစဉ်ထားသည်။¹⁸

- (က) ဈေးကွက်သတင်းအခြေအနေများကို ကောက်ယူနိုင်သည့် ဒေသအဆင့်စွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေး အကဲဖြတ်ဆောင်ရွက်မှုများပြုလုပ်ရန်၊
- (ခ) ထိရောက်သောပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ပေါ်ပေါက်လာစေရေး ဒေသအလိုက် စွန့်ဦးတီထွင်သူများအတွက် ခေတ်မီသောအကောင်းဆုံးအလေ့အထများလေ့ကျင့်ပေးရန်နှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်၊
- (ဂ) စွန့်ဦးတီထွင်မှုလုပ်ငန်းများတိုးတက်စေရန်၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာစွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန်၊
- (ဃ) သတင်းအချက်အလက်ဆက်စပ်မှု၊ အရည်အသွေး၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများကို အားဖြည့်ရန်။

၁၄။ အခြားတစ်ဖက်တွင်လည်း ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် တရုတ်နှင့်စင်ကာပူနိုင်ငံများနည်းတူ ADB, ASEAN, JICA, GIZ အစရှိသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း (Development Partners-DPs) များနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

၁၅။ တီဗက်ကဏ္ဍတွင် ဆောက်လုပ်ရေး၊ လျှပ်စစ်၊ စက်မှု၊ ဟိုတယ်နှင့်ခရီးသွားလာရေး၊ ဆေးဝါး၊ သူနာပြု၊ မွေးမြူရေး၊ အခြားအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်မှု(ဥပမာ-စက်ချုပ်၊ အသေးစားနှင့်အလတ်စားလုပ်ငန်းများအတွက် အစားအသောက်ဆိုင်ရာလေ့ကျင့်ရေးများ)၊ အထူးသဖြင့် အသေးစားစက်မှုလုပ်ငန်းများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် နည်းပညာဆိုင်ရာပညာရပ်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သင်ကြားပေးလျက်ရှိသည်။¹⁹

¹⁸ UNESCO. (2016). *Malaysia : Education spending, percent of government spending* [Online]. Available at: https://www.theglobaleconomy.com/Malaysia/Education_spending_percent_of_government_spending/ [Accessed 22 Nov 2018].

¹⁹ TVET Myanmar Government, (2017). *Technical and Vocational Education and Training*. Available at: <http://www.tvetmyanmar.gov.mm/en> [Accessed 23 Oct. 2018].

၁၆။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တီဗက်ကျောင်း ၂၇၂ ကျောင်းရှိရာ ပုဂ္ဂလိကကျောင်း ၁၂ ကျောင်း၊ နည်းပညာဆိုင်ရာအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးဌာနမှ ဖွင့်လှစ်ထားသည့်ကျောင်း ၆၈ ကျောင်းနှင့် ဝန်ကြီးဌာနများမှဖွင့်လှစ်ထားသည့် လေ့ကျင့်ရေးကျောင်း ၁၉၂ ကျောင်းရှိကြောင်း အောက်ဖော်ပြပါ (ဇယား-၂) အရသိရှိရပါသည်-²⁰

စဉ်	အမည်	အရေအတွက်
၁	ပုဂ္ဂလိကကျောင်း	၁၂
၂	နည်းပညာဆိုင်ရာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းသင်တန်းကျောင်းများ	၆၈
၃	ဝန်ကြီးဌာနများမှ ဖွင့်လှစ်ထားသော လေ့ကျင့်ရေး သင်တန်းကျောင်းများ	၁၉၂
စုစုပေါင်း		၂၇၂

ဇယား (၂)။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖွင့်လှစ်ထားရှိသော တီဗက်သင်တန်းကျောင်းများ

ကိုးကားချက်။ TVET Myanmar

တီဗက်သင်ရိုးညွှန်းတမ်းရေးဆွဲခြင်း

၁၇။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတွင် တာဝန်ရှိသောလေ့ကျင့်ရေးအဖွဲ့အစည်းများမှ အုပ်စုလိုက် ဆွေးနွေးခြင်းများနည်းတူ အရည်အသွေးစံသတ်မှတ်ချက်များ တည်ဆောက်ခြင်းလည်းပါဝင်ပါသည်။ ပညာရေး ဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ တီဗက်ဌာနသည် တီဗက်သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို အဆင့်မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေခြင်းတို့အတွက် အဓိကဆောင်ရွက်ပေးရမည့်ဌာနတစ်ခုဖြစ်သည်။²¹

နည်းပညာနှင့်အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းဌာနမှ သဘောတူညီချက်များကိုရယူနိုင်သည့် နယ်ပယ်ကျွမ်းကျင်သူများအနေဖြင့် သင်ရိုး ညွှန်းတမ်းများကို ဖန်တီးဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသော ပြောင်းလဲမှုများ၏အစိတ် အပိုင်းအဖြစ် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကိုအဆင့်မြှင့်တင်ရန်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ကော်မတီတစ်ရပ်ကိုဖွဲ့စည်း သင့်သည်။

²⁰ Ministry of Education. (2017). *TVET Myanmar* [Online]. Available at: <http://www.tvetmyanmar.gov.mm/en/tvet/tvet-myanmar-directory.html> [Accessed 15, Sept 2018].

²¹ UNEVOC, (2018). *TVET country profile Myanmar*. [Accessed 23 Oct. 2018].

အမျိုးသားအရည်အသွေးအာမခံချက်နှင့် အသိအမှတ်ပြုရေးဘုတ်အဖွဲ့မှ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို အသိအမှတ်ပြုထားနိုင်ပြီး အမျိုးသားပညာရေးမူဝါဒကော်မတီ၏အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကော်မတီ၏ အတည်ပြုချက်ကိုလည်းရယူထားနိုင်ပါက တီဗက်သင်ရိုးညွှန်းတမ်းဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုအပေါ် အထောက်အကူဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

တီဗက်ဆရာများ၏အရည်အသွေးမြှင့်တင်ခြင်း အစီအစဉ်များ

၁၈။ အဆင့်မြင့်နှင့် သမားရိုးကျပညာရေးတွင်ပါဝင်သော ဆရာများသည် တီဗက်ပညာရေးလေ့ကျင့်ရေးစနစ်၏ ကျောရိုးသဖွယ်ဖြစ်ကြသည်။ တီဗက်စနစ်သည် ဆရာများထိရောက်စွာသင်ကြားပေးနိုင်မှုအပေါ်မူတည်သောကြောင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးစနစ်တစ်ရပ်လုံးအောင်မြင်မှုအတွက် တီဗက်ဆရာများလေ့ကျင့်ရေးသည် အရေးပါသောကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေသည်ဟု ILO ကဆိုပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တီဗက်ဆရာလေ့ကျင့်ရေးအတွက် တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာအထိမရှိသေးကြောင်းနှင့် လုပ်ငန်းခွင်အကြိုလေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းများစီစဉ်ပေးနိုင်သည့် တီဗက်စနစ်လေ့ကျင့်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ မရှိသေးကြောင်းလည်း UNESCO မှဖော်ပြထားသည်။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် တီဗက်ဆရာဖြစ်လေ့ကျင့်ရေးစင်တာတစ်ရပ်အနေဖြင့် သင်ကြားရေးအထောက်အကူပြုအသုံးအဆောင်များနှင့် သင်ကြားပေးသောဆရာများကို လေ့ကျင့်ပေးနိုင်ရန်စီစဉ်လျက်ရှိသည်။ တီဗက်ဆရာများကိုလေ့ကျင့်ပေးသည့် အစီအစဉ်များ၏ အဓိကရည်မှန်းချက်မှာ တီဗက်ပညာရေးအတွက် နည်းပညာဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် သင်ကြားရေးအရည်အသွေးများကို မြှင့်တင်ရန်ဖြစ်သည်။²²

၁၉။ တီဗက်ဆရာအတတ်သင်လေ့ကျင့်ရေးအဖွဲ့အစည်း(ရန်ကုန်) (TTTI) နှင့် ကိုရီးယားအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအေဂျင်စီ (KOICA)မှ ပံ့ပိုးပေးထားသည့် ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းတစ်ကျောင်းတို့သည် တီဗက်ဆရာများအရည်အသွေးမြှင့်တင်ရန်အတွက် ဖွင့်လှစ်ထားရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤလေ့ကျင့်ရေးကျောင်းများသည် ဆရာများလေ့ကျင့်သင်ကြားရေးအတွက်သာမက အစိုးရနည်းပညာဆိုင်ရာဂျီတီအိုင်ကျောင်းများအတွက် စံပြုလည်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တီဗက်ကျောင်းများရှိ စီမံခန့်ခွဲရေးဝန်ထမ်းများနည်းတူ တီဗက်ဆရာများနှင့်နည်းပြများ၏ အရည်အသွေးအသီးသီးသည်လည်း

²² UNESCO, (2014). TVET Teacher Education in Myanmar on the threshold of the 22nd Century- A Quantitative Analysis of the Present State of the Art. Available at: https://unevoc.unesco.org/up/TVET_Teacher_Training_in_Myanmar_Buenning_Schmidt.pdf [Accessed 3 Sept. 2018].

အရေးကြီးပါသည်။ တီဗက်ဆရာများသည် သမားရိုးကျပညာရေး၏အဆင့်မြင့်ပညာများကို တတ်ကျွမ်းထား ရမည်ဖြစ်ပြီး နည်းပညာဆိုင်ရာအရည်အသွေး၊ အသိပညာများလည်းရှိရပါမည်။ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံ တော်တော်များများတွင် ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည့် “လေ့ကျင့်ရေးဆရာများကိုလေ့ကျင့်ပေးပါ” ဟူသည့် ဆောင်ပုဒ်သည် လုပ်ငန်းလိုအပ်ချက်နှင့်သင်ကြားရေးအကြား ကျွမ်းကျင်မှုကွာဟချက်ကိုလျှော့ချရေးအ တွက် အကောင်းဆုံးချဉ်းကပ်မှုဖြစ်သည်ဟု UNESCO ၏ အစီရင်ခံစာတွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

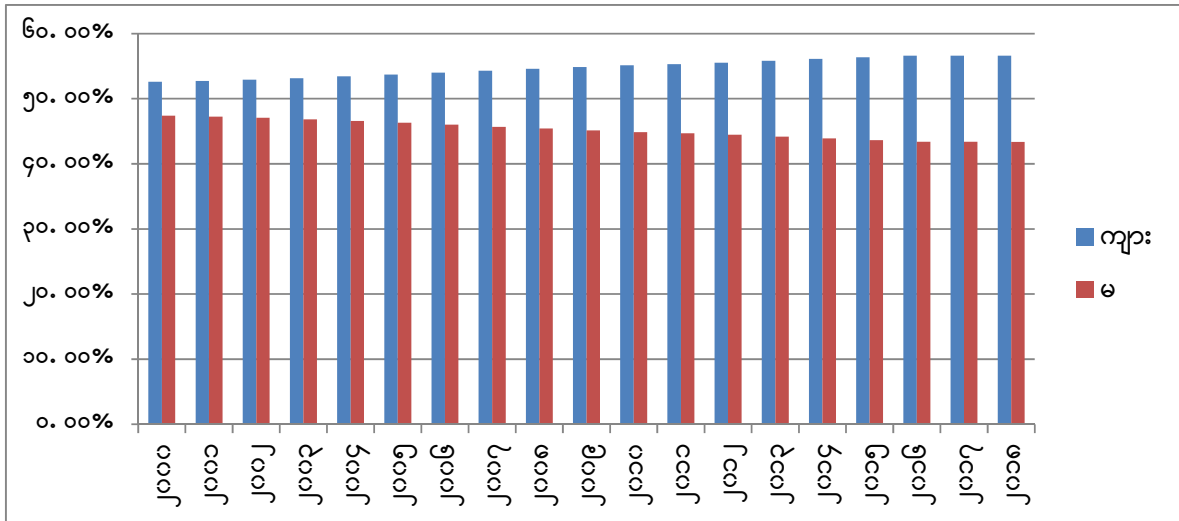
လုပ်သားဈေးကွက်အပေါ်တွင် တီဗက်၏ထိရောက်မှုကို လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း

၂၀။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိလုပ်သားဈေးကွက်အခြေအနေအရ ကျွမ်းကျင်မှုနိမ့်ကျသောလုပ်သား အရေအတွက်မှာများပြားလျက်ရှိသည်။ အလယ်တန်းအဆင့်ပညာရေးတွင် တီဗက်နှင့်အဆင့်မြင့် ပညာရေးထုတ်ကုန်များသည် အရည်အသွေးနှင့်စီမံခန့်ခွဲမှုအပိုင်းများတွင် စိန်ခေါ်မှုများကိုရင်ဆိုင် နေရသည်။ သို့သော် ပညာရေးနှင့်တီဗက်ကဏ္ဍနှစ်ခုစလုံးမှာ လုပ်သားဈေးကွက်တောင်းဆိုမှုနှင့် ကိုက်ညီရန် လိုအပ်ချက်များရှိနေသေးသည်။ တီဗက်သည် လုပ်သားတို့၏စွမ်းရည်တိုးတက်ရန်အ တွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော်လည်း စဉ်ဆက်မပြတ်ပညာရေးအတွက်ကိုမူ အစားထိုးမှုတစ်ရပ်မဟုတ်ပေ။²³ လုပ်သားဈေးကွက်လိုအပ်ချက်အတွက် လေ့ကျင့်ရေးဆိုင်ရာနှင့် တီဗက်ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် ကွာဟမှု များစွာရှိနေသေးသည်။ လုပ်သားဈေးကွက်သည် ယင်း၏လုပ်အားလိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီနိုင်ရန် ပိုမိုကောင်းမွန်သောတုန့်ပြန်မှုရှိသည့် တီဗက်စနစ်လိုအပ်သည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ လုပ်ငန်းခွင်ကူးပြောင်းမှု စစ်တမ်းအရ သမားရိုးကျပညာရေးစနစ်သည် တစ်ဦးချင်းအလုပ်အကိုင်ရရှိရေးတွင် အရေးကြီးသည့်ကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေကြောင်းသိရှိရပါသည်။ (ဥပမာ- အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများနည်းတူ လုပ်သား အင်အားစုတွင်ပါဝင်နိုင်ရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးများတွင်ပါဝင်ရေးလည်းခက်ခဲကာ မိသားစုအရေး၊ အိမ်ထောင်ရေးလုပ်ငန်းတာဝန်များကြောင့် ပညာရေးနယ်ပယ်များတွင် ပါဝင်ရန်အချိန်မရှိကြချေ။²⁴)

²³ Ministry of Labor, E. a. S. S. M. (2016). Technical Discussion Paper : Apprenties and Company -based Training in Myanmar. Available at: file:///C:/Users/RF06/Desktop/VSD%20Technical%20Discussion%20Paper%20-%20Myanmar%20-%20Apprenticeship%20and%20Company-based%20Training.pdf [Accessed 20 Aug. 2018].

²⁴ Ulandssekretariatet LO/ FTF Council (2016). Labor Market Profile in Myanmar. Available at:http://www.ulandssekretariatet.dk/sites/default/files/uploads/public/PDF/LMP/lmp_myanmar_2016.pdf [Accessed 20 Sept. 2018].

မြန်မာလုပ်သားဈေးကွက်တွင် ကျား/မမညီမျှမှုသည် ဆက်လက်တည်ရှိနေသည်ကို အောက်ဖော်ပြပါ ကားချပ်အရ လေ့လာသိရှိနိုင်ပါသည်။²⁵

ပုံ (၃)။ ၂၀၀၇ခုနှစ်မှ ၂၀၁၈ခုနှစ်အထိ လုပ်သားဈေးကွက်တွင် ကျား/မပါဝင်မှုနှုန်း

ကိုးကားချက် ။ World Bank data

နည်းပညာဆိုင်ရာ သက်မွေးပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးတွင် ရင်ဆိုင်နေရသော အဓိကစိန်ခေါ်မှုများ

၂၁။ နည်းပညာဆိုင်ရာသက်မွေးပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးတွင် ရင်ဆိုင်နေရသော အဓိကစိန်ခေါ်မှု (၃)ရပ်မှာ သင်ယူမှုအခွင့်အလမ်း၊ အရည်အသွေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာအခက်အခဲတို့ဖြစ်ကြပါသည်။²⁶

သင်ယူမှုအခွင့်အလမ်း

၂၂။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နည်းပညာဆိုင်ရာလေ့ကျင့်ရေးစနစ်တွင် ကြုံတွေ့နေရသည့် စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်မှာ သင်ယူလိုသူလူငယ်များအတွက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပေါင်းကူးနိုင်သော သက်မွေးပညာရေးလမ်းကြောင်းများဖန်တီးပေးနိုင်ရန်လိုအပ်ချက်များရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။ လက်ရှိအခြေအနေတွင် နည်းပညာဆိုင်ရာ သက်မွေးပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းများသို့ တက်ရောက်နိုင်သော ပေါင်းကူးသင်တန်းများ နည်းပါးလျက်ရှိပြီး လိုအပ်နေသောပညာရေးနယ်ပယ်အမျိုးမျိုးအတွက် ကျွမ်းကျင်မှုအခြေပြုသင်တန်းများ

²⁵ World Bank, (2018). *Labor Force participation rate in Myanmar*. Available at: <https://data.worldbank.org/indicator/SL.TLF.CACT.FE.ZS?locations=MM> [Accessed 1 Sept. 2018].

²⁶ The Government of the Republic of the Union of Myanmar, M. o. E, Available at http://www.moe-st.gov.mm/wp-content/uploads/2018/01/NESP_20Summary_20-20English_20-20Final_20-20Feb_2023.pdf [Accessed 13 Sept 2018]

လည်းနည်းပါးလျက်ရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကျေးလက်ဒေသနှင့်ဝေးလံဒေသများရှိ သင်ယူလိုသူ များအတွက် သင်တန်းဖွင့်လှစ်ပေးမှုနည်းပါးလျက်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် ဒေသလိုအပ်ချက်နှင့်ကိုက်ညီသည့် နည်းပညာဆိုင်ရာသက်မွေးပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းများကိုလည်း ဖွင့်လှစ်ရန်လိုအပ်လျက်ရှိသည်။ တစ်နေရာတည်းတွင် သက်မွေးပညာရပ်မျိုးစုံ တစ်စုတစ်စည်းတည်းသင်ကြားနိုင်သည့် ပိုမိုတက်ကနစ်ကဲ့သို့သော သင်တန်းကျောင်းများကိုလည်း တည်ထောင်ရန်လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။²⁷

အရည်အသွေး

၂၃။ နည်းပညာဆိုင်ရာသက်မွေးပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးဆိုင်ရာ အရည်အသွေးအာမခံမှုစနစ် တစ်ခုကို စနစ်တကျထူထောင်ရန်အတွက် အဓိကအားဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါအားနည်းချက်များကို ဖြေရှင်းရန်လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်-

- (က) နည်းပညာဆိုင်ရာသက်မွေးပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးကဏ္ဍ၏ ကျွမ်းကျင်မှုစံများ ရေးဆွဲပြုစုရန်ကျန်ရှိနေသေးခြင်းနှင့် ယင်းကျွမ်းကျင်မှုစံနှုန်းများ ရေးဆွဲပြုစုရန်အတွက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်မှု အားနည်းနေမှုတို့ကြောင့် သင်တန်း အမျိုးမျိုးကို ဖွင့်လှစ်သင်ကြားရာတွင် အကန့်အသတ်များရှိနေခြင်း၊
- (ခ) ကျွမ်းကျင်မှုစံနှုန်းနှင့် ကိုက်ညီသောသင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ ထပ်မံရေးဆွဲရန်လိုအပ် နေသေးခြင်း၊
- (ဂ) သင်တန်းနှင့်သင်တန်းသားများကို စစ်ဆေးအကဲဖြတ်၍ အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ် ထုတ်ပေးနိုင်ရေးအတွက် လုပ်ငန်းစဉ်များအားနည်းလျက်ရှိခြင်း။

၂၄။ အထက်ပါအကြောင်းများကြောင့် သင်တန်းပြီးဆုံးသွားသူများကို လုပ်ငန်းရှင်များက ယုံကြည် စိတ်ချစွာ အလုပ်ခန့်ထားရန်အတွက် အခက်အခဲများရှိနေပါသည်။ ထို့အပြင် နည်းပညာဆိုင်ရာသက်မွေး ပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးအရည်အသွေးမူဘောင်ကို အမျိုးသားအဆင့်အရည်အသွေးမူဘောင်၊ ဒေသတွင်း အရည်အသွေးမူဘောင်တို့နှင့်ချိတ်ဆက်၍ရေးဆွဲရန် လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် နည်းပညာ ဆိုင်ရာသက်မွေးပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးဆရာများကို ဆရာအတတ်သင်ကြားနည်းပညာနှင့် လက်တွေ့ ကျွမ်းကျင်မှုစွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရန်အတွက် စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ

²⁷The Government of the Republic of the Union of Myanmar, M. o. E, Available at http://www.moe-st.gov.mm/wp-content/uploads/2018/01/NESP_20Summary_20-20English_20-20Final_20-20Feb_2023.pdf [Accessed 13 Sept 2018]

ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ နည်းပညာဆိုင်ရာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးစီမံခန့်ခွဲမှုများ ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရန်အတွက်ကိုလည်း ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ ဌာနမှူးများနှင့်စီမံခန့်ခွဲရေးဝန်ထမ်းများ၏စွမ်းဆောင်ရည်များကို မြှင့်တင်ပေးရန်လည်း လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။

စီမံခန့်ခွဲမှု

၂၅။ နည်းပညာဆိုင်ရာသက်မွေးပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးကဏ္ဍစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန်အတွက် နည်းပညာဆိုင်ရာသက်မွေးပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးကဏ္ဍတစ်ခုလုံးကို လွှမ်းခြုံမှုရှိသော ဥပဒေနှင့်မူဝါဒအညွှန်းဆောင် ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိက ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအားနည်းနေခြင်း၊ သင်တန်းကျောင်းများနှင့်စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ၊ အလုပ်ဌာနများ ချိတ်ဆက်မှုအားနည်းခြင်းများရှိနေပြီး ထိုသို့အားနည်းခြင်းမှာ အောက်ပါအကြောင်းအရင်းများကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။²⁸

- (က) အစိုးရနှင့်ပုဂ္ဂလိကပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်သော မူဝါဒများမရှိခြင်းနှင့်ဥပဒေပြုနိုင်မှုများမရှိခြင်း၊
- (ခ) နည်းပညာဆိုင်ရာသက်မွေးပညာရေးနှင့်လေ့ကျင့်ရေးကဏ္ဍတွင် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးနေသော ဝန်ကြီးဌာနများအချင်းချင်း ပူးပေါင်းချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်မှုအားနည်းခြင်း၊
- (ဂ) သင်တန်းကျောင်းများနှင့် စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ ၊ အလုပ်ဌာနများချိတ်ဆက်မှုအတွက် မူဝါဒနှင့်ချိတ်ဆက်ပေးနိုင်သောအဖွဲ့မရှိခြင်း၊
- (ဃ) အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများက လှူဒါန်းသောငွေကြေးများအတွက် ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုအားနည်းခြင်း၊
- (င) နည်းပညာဆိုင်ရာသက်မွေးပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းများကို အထောက်အကူပြုနိုင်ရန်နှင့် လုပ်သားဈေးကွက်နှင့်ကိုက်ညီစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် သတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်အားနည်းခြင်း။

²⁸ The Government of the Republic of the Union of Myanmar, M. o. E, Available at http://www.moe-st.gov.mm/wp-content/uploads/2018/01/NESP_20Summary_20- 20English_20- 20Final_20- 20Feb_2023.pdf [Accessed 13 Sept 2018]

နိုင်ငံအချို့တို့တွင် တီဗက်စနစ် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေမှုများ²⁹

၂၆။ ASEAN+6 နိုင်ငံများတွင် TVET အဖွဲ့အစည်းများအတွက် အစိုးရမှ နည်းပညာဆိုင်ရာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးများအတွက် သီးသန့်ခွဲဝေထားသောဘတ်ဂျက်မရှိဟု သိရှိရပါသည်။ တရုတ်နိုင်ငံတွင် အလယ်တန်းကျောင်းပညာရေး၊ နည်းပညာကျောင်းများနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးတို့အတွက် အစိုးရ၏ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေမှုသည် သက်မှတ်ထားသည်ထက်နည်းပါးကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့သော် လွန်ခဲ့သောနှစ်ကျော်မှစ၍ စာသင်ကျောင်းများနှင့်အခြားသင်တန်းကျောင်းများအတွက် တရုတ်အစိုးရ၏ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေမှုသည် မြင့်တက်လာခဲ့သည့်နည်းတူ ကျေးလက်ဒေသရှိ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းသင်တန်းများမှ သင်တန်းသားများအတွက်လည်း ပိုမိုထောက်ပံ့လာခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ်ကတည်းကစတင်၍ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းသင်တန်းများမှ ကျေးလက်နေသင်တန်းသားတစ်ဦးချင်းစီအတွက် ၁၅၀၀ ယွမ် (၂၂၀ ဒေါ်လာ) ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည်ဟု လေ့လာသိရှိရပါသည်။

၂၇။ စင်္ကာပူနိုင်ငံ စွမ်းရည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာဘတ်ဂျက်တွင် သင်တန်းကျောင်းအားလုံး၏ ကုန်ကျစရိတ်များကိုထောက်ပံ့ပေးထားပါသည်။ ထို့အပြင် စင်္ကာပူနိုင်ငံအစိုးရသည် ရေရှည်အစီအစဉ်တစ်ခုအဖြစ်ရည်ရွယ်၍ သင်တန်းသားများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်အပါအဝင် သင်တန်းတွင်လိုအပ်သော သင်တန်းသုံးပစ္စည်းများနှင့် ကုန်ကျစရိတ်များ၊ အသေးစား၊ အလတ်စားလုပ်ငန်းများနှင့် ကျွမ်းကျင်မှု နိမ့်ပါးသောသက်ကြီးလုပ်သားများအတွက် အခွင့်အရေးပိုများလာစေရန်အတွက်ကိုလည်း ထောက်ပံ့မှုများပေးခဲ့ကြောင်း လေ့လာသိရှိရပါသည်။

၂၈။ ကိုရီးယားနိုင်ငံတွင် သင်တန်းသားများအား အရည်အသွေးမြင့်တင်ရေး သင်တန်းများအတွက် Ministry of Employment and Labor (MOEL) မှ ထောက်ပံ့ပေးပါသည်။ လက်ရှိအခြေအနေတွင် အရည်အသွေးမြင့်တင်ရေးသင်တန်းများ၊ အလုပ်လက်မဲ့များအတွက်သင်တန်းများ၊ အလုပ်အကိုင်ရှိထားပြီးဖြစ်သော အလုပ်သမားများအတွက် လက်တွေ့သင်တန်းများအပါအဝင် သင်တန်းအားလုံးနီးပါးအတွက် လိုအပ်သောဘတ်ဂျက်ခွဲဝေမှုကို MOELမှ ထောက်ပံ့ပေးလျက်ရှိကြောင်း လေ့လာသိရှိရပါသည်။

၂၉။ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံအစိုးရသည် ဖြည့်စွက်နှင့်ငွေလုံးငွေရင်းနှစ်မျိုးစလုံးတို့အား အစိုးရပိုင်တီဗက် အဖွဲ့အစည်းများသို့ခွဲဝေသုံးစွဲခွင့်ပြုထားသော်လည်း အမှန်တကယ်ခွဲဝေထောက်ပံ့မှုမှာ နည်းပါးလျက်

²⁹ UNESCO (2014) , Available at : [https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/UNESCO Education Systems in Asia Comparative Analysis 2014.pdf](https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/UNESCO_Education_Systems_in_Asia_Comparative_Analysis_2014.pdf) [Accessed date : 25 Oct 2018]

ရှိပါသည်။ တီဗက်သင်တန်းများအတွက် ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေသုံးစွဲမှုမှာ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသုံးငွေကြေး တစ်နှစ်လျှင် ၄.၃မီလီယံဒေါ်လာဟုသတ်မှတ်ထားသော်လည်း အမှန်တကယ်အသုံးစရိတ်မှာ နည်းပါး လျက်ရှိကိုလေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ မကြာသေးခင်နှစ်များတွင် ပုဂ္ဂလိကသင်တန်းတည်ထောင်သူများသည် ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်ဘတ်ဂျက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်လာခဲ့ပါသည်။

နိဂုံး

၃၀။ ဤစာတမ်းတိုသည် မြန်မာနိုင်ငံတီဗက်ပညာရေးစနစ်၏ အားနည်းချက်များ၊ အားသာချက် များနှင့် တီဗက်စနစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အစိုးရနှင့်ပုဂ္ဂလိကပူးဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ASEAN+6 နိုင်ငံများတွင် အစိုးရဘတ်ဂျက်ခွဲဝေမှုကဏ္ဍတို့ကို တင်ပြထားပါသည်။ ထို့အပြင်တီဗက်နှင့် အဆင့်မြင့်ပညာရေးသည် တိုင်းပြည်၏လူမှုစီးပွားဘဝတိုးတက်ပြောင်းလဲမှုတို့ကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်တင်ရန် အဓိကဏ္ဍမှပါဝင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးရန်နှင့် လုပ်သားဈေးကွက်ပိုမိုတိုးတက်စေရန်အတွက် တီဗက်သင်တန်းကျောင်းများဖွင့်လှစ်ကာ ထောက်ပံ့ကူညီ ပေးလျက်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပန်းတိုင် (၂၀၃၀)သို့ ရောက်ရှိစေရန်၊ တီဗက်စနစ်တွင် သင်ယူလိုသူလူငယ်များအတွက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပေါင်းကူးနိုင် သော အသက်မွေးပညာရေးလမ်းကြောင်းများ ဖန်တီးပေးနိုင်ရန်၊ ဝေးလံခေါင်သီသောဒေသများတွင် တီဗက်ကျောင်းများထပ်မံဖွင့်လှစ်နိုင်ရန်နှင့် တီဗက်ပညာရေးနှင့်လေ့ကျင့်ရေးပညာရပ်များကို လေ့ကျင့် သင်ကြားနေသောဝန်ကြီးဌာနများမှ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန်အတွက် မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများချမှတ်ကာ လုပ်ငန်းစီမံချက်များကိုအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြောင်း ကိုးကားချက်များနှင့်အတူ လေ့လာစုစည်းတင်ပြအပ်ပါသည်။